

Handreiking Machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag van ambtsdragers en anderen met een kerkelijke –en gezagsfunctie of tussen twee gemeenteleden

Inhoud:

Inleiding en duiding	pagina 1
Handreiking afhandeling	pagina 8
Relevante websites nazorg	pagina 14

Inleiding en duiding

Kerken worden geconfronteerd met machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag. We zien dat mensen met en zonder een kerkelijke functie macht kunnen misbruiken. De kerkelijke routes en protocollen zijn geschreven voor de kerkelijke relaties waarbinnen seksuele grensoverschrijding heeft plaatsgevonden. Hiervoor is ook het Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties opgericht (vanaf nu: Meldpunt Misbruik). Deze handreiking biedt kerkenraden houvast om aandacht te hebben voor verschillende vormen van machtsmisbruik en hierop met betrokkenheid en verantwoordelijkheid te reageren.

Machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag komen in allerlei relaties voor. Er zijn (grofweg) drie scenario's binnen de kerk waarin machtsmisbruik kan plaatsvinden. In de handreiking richten we alleen op het eerste 2 scenario's.

1. In een gezags- of pastorale relatie. Iemand met een pastorale of kerkelijke functie die vanuit zijn/haar functie in vertrouwensrelatie staat tot een gemeentelid;
2. In een 'gelijkwaardige' relatie. Twee gemeenteleden zonder kerkelijke functie, dus zonder een officiële positie en bevoegdheid in de gemeente, waarbij het ene gemeentelid andere vormen van macht uitoefent richting het andere gemeentelid;
3. 'Omgekeerd machtsmisbruik'. Een gemeentelid zonder kerkelijke functie oefent andere vormen van macht uit naar degene in een gezags- of pastorale positie.

Het gaat hier om situaties waarin iemand zijn positie, bevoegdheden of middelen gebruikt om anderen te benadelen en te schaden en/of zichzelf op enige wijze te bevoordelen. Voorbeelden hiervan zijn: vertrouwelijke informatie delen zonder toestemming; gedragsregels aanpassen naar eigen inzichten; een leugen verspreiden over een kerklid of ouderling.

Interne vertrouwenspersonen en kerkenraden blijken het vaak moeilijk te vinden hier op een adequate manier mee om te gaan en hebben behoefte aan een handreiking voor dergelijke situaties. Voor het lezen en volgen van deze handreiking, is het belangrijk een aantal opmerkingen te maken:

1. In deze handreiking wordt met 'grensoverschrijdend gedrag' uitsluitend dat gedrag bedoeld dat voortvloeit uit of verband houdt met machtsmisbruik voortkomend uit positie en/of bevoegdheden. Andere vormen van grensoverschrijdend gedrag blijven buiten beschouwing.
2. Deze handreiking is niet bedoeld voor machtsmisbruik of grensoverschrijdend gedrag in een thuissituatie (of familiesfeer). In zo'n geval kunt u bellen naar Veilig Thuis, politie of de huisarts (van de benadeelde). Voor de afhandeling binnen de kerkelijke gemeente kunt u voor advies terecht bij één van de medewerkers van het Meldpunt Misbruik.
3. Deze handreiking is niet bedoeld voor machtsmisbruik of grensoverschrijdend gedrag in een bedrijf, organisatie, vereniging of welke andere vorm van samenkomen buiten de kerkelijke gemeente. In zo'n geval kunt u contact opnemen met de vertrouwenspersoon van deze organisatie.
4. Bovenstaande in acht nemend: bekijk altijd eerst in welke relatie het machtsmisbruik of grensoverschrijdend gedrag zich heeft voorgedaan.
5. Deze handreiking heeft niet hetzelfde gewicht als het protocol. D.w.z. dat deze handreiking bedoeld is voor kerkenraden om handvatten aan te ontleen wanneer een situatie van machtsmisbruik of grensoverschrijdend gedrag zich voordoet tussen een ambtsdrager of een andere persoon met een kerkelijke (gezags)functie naar een gemeentelid of tussen twee gemeenteleden.

6. Deze handreiking is met name bedoeld voor kerkenraden. We adviseren vertrouwenspersonen deze handreiking ook door te nemen, zodat ook zij adequaat kunnen reageren op meldingen en adviesvragen die bij hen terechtkomen.
7. Veel van onderstaande stappen komen overeen met, of lijken erg op, de stappen in de protocollen van de kerken. Er zijn voor onderstaande situaties geen klachtenregelingen buiten de kerkelijke weg. Binnen deze kerkelijke route valt onder andere de kerkelijke tucht. Vanwege deze redenen wordt soms anders geadviseerd.

Waar moet ik aan denken bij machtsmisbruik in de kerk?

Bij machtsmisbruik gaat om het gebruikmaken van positie en/of bevoegdheden [ten opzichte van iemand tot wie een vertrouwens- en/of gezagsrelatie bestaat], zonder dat daarbij een redelijk/legitiem belang bestaat of met het enkele doel om diegene(n) te schaden.

In de handreiking worden twee situaties onderscheiden waarin machtsmisbruik plaats kan vinden. Door één of meerdere:

1. ambtsdragers of andere personen met een kerkelijke (gezags)functie.
2. Iemand of meerdere mensen die misbruik maken van andere vormen van macht, zoals: geld, het hebben van toegang tot een kerkgebouw, relevant netwerk, toegang tot informatie, maatschappelijke positie, geleerdheid, welbespraaktheid, fysieke kracht, etc.

De officiële [definitie van machtsmisbruik binnen de kerken](#) is vrij lang en complex. Om de leesbaarheid te vergroten, is deze hieronder opgedeeld in overzichtelijke delen.

Eén persoon of een groep maakt op een verkeerde manier gebruik van positie, bevoegdheden, wat leidt tot het schenden van de grens van persoonlijke integriteit en het vertrouwen bij degene(n) die in een ambtelijke of anderszins op bevoegdheid en vertrouwens –en/of gezags gebaseerde relatie staat. Het misbruiken van macht kan eenmalig plaatsvinden of zich herhalen in de vormen:

- verbaal of non-verbaal;

- opzettelijk dan wel onopzettelijk;
- ander intimiderend gedrag;
- al dan niet onder druk van geheimhouding;
- in de vorm van seksuele handelingen
- In de vorm van seksueelgetinte toespelingen
- uitnodigingen tot seksueel contact
- op één van voornoemde wijzen ingaan op uitnodigingen tot seksueel contact
- op één van voornoemde wijzen ingaan op bedoelde toespelingen
- gewenst dan wel ongewenst.

Het gedrag:

- staat op gespannen voet met datgene wat ons in Gods Woord wordt voorghouden ten aanzien van de omgang met de naaste;
- is er zonder een redelijk/legitiem belang;
- heeft het enkele doel om diegene(n) te schaden.

Wanneer is er wel of geen sprake van machtsmisbruik?

In de volksmond wordt regelmatig het woord machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag in de mond genomen. Niet altijd is dit een correcte term voor wat er gebeurt. Met elkaar praten over machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag vraagt om een zorgvuldig afwegen.

Macht is een gegeven en is op zichzelf niet negatief. In elke groep zijn er onderlinge machtsverschillen. Sommige machtsverschillen zijn afgesproken, omdat er een duidelijke ambtsvisie geformuleerd is, of omdat iemand een bepaalde functie heeft en de ander niet. Andere machtsverschillen zijn niet afgesproken, maar worden bepaald door factoren als geld, maatschappelijke positie, charisma, kennis, etc. Een machtspositie kan ten goede ingezet worden of (on)bewust ten kwade. Mensen in een machtspositie hebben te maken met individuen met uiteenlopende persoonlijke grenzen, die niet altijd zichtbaar of voorspelbaar zijn. Dit vraagt om zorgvuldigheid, wetende dat het onvermijdelijk is dat grenzen soms onbedoeld worden overschreden.

Een kerkelijke gemeente trekt een lange periode samen op. Dat kan meestal niet zonder elkaar te schuren of zonder door conflicten heen te werken. Daarbij is het

van belang om gezonde of geoorloofde conflicten te onderscheiden van machtsmisbruik.

Zijn er conflicten? Dan dienen betrokkenen áltijd rekening te houden met onder andere de volgende factoren:

- de draagkracht voor het incasseren van elk van de partijen en wat elk nodig heeft.
- wat beide partijen redelijkerwijs kunnen verwachten van elkaar.
- de bereidheid van (beide) partijen om de eigen fouten in te zien.
- de bereidheid van (beide) partijen om de grenzen van de ander(en) te respecteren.
- de optie dat het mogelijk wijs/verstandig is om er een getrainde (externe) partij bij te betrekken om het onderlinge gesprek te ondersteunen.

Er zijn signalen die wijzen op (mogelijk) machtsmisbruik. We noemen er een aantal:

- Belangrijke beslissingen worden op ongebruikelijke, oneigenlijke wijze genomen.
- Mensen voelen zich niet vrij om kritiek te uiten of vragen te stellen.
- Sommigen kerkleden krijgen privileges, terwijl anderen systematisch worden buitengesloten.
- Er wordt gehoorzaamheid afgedwongen zonder ruimte voor dialoog.
- Schuldgevoelens worden aangewakkerd om gedrag te sturen.
- Mensen worden (openlijk) in diskrediet gebracht of onder druk gezet.

Voor meer informatie wijzen wij u op de [Brochure machtsmisbruik](#). Het enkel benoemen van machtsmisbruik biedt weinig houvast; het gaat erom zorgvuldig te onderzoeken wat er speelt, inzicht te krijgen in de machtsverhoudingen en stappen te formuleren die bijdragen aan het herstel van een evenwichtige situatie. Het Meldpunt Misbruik ondersteunt u graag bij het verkennen van passende handelingsmogelijkheden en kerkelijke wegen.

Uitgangspunten en zorgvuldigheid

De kerk hoort een veilige plaats te zijn. In situaties van machtsmisbruik binnen kerkelijke en pastorale relaties wordt deze veilige haven een angstaanjagend, onveilig gebied. Hetzelfde geldt voor situaties van machtsmisbruik tussen twee

gemeenteleden. De kerk neemt daarom alle beschuldigingen of vermoedens van machtsmisbruik serieus. Dat betekent ook dat de kerk zeer zorgvuldig wil omgaan met alle betrokkenen, zowel met de mogelijke slachtoffers, de beschuldigten, als met al degenen die bij hen betrokken zijn.

Een aantal aandachtspunten voor een zorgvuldig gebruik van deze handreiking:

- De kerkenraad draagt de verantwoordelijkheid om te zorgen voor een veilige omgeving binnen de gemeente. Het is aan de kerkenraad om, waar nodig en met inzet van deskundige partijen, passende maatregelen te nemen wanneer situaties dreigen te leiden tot onveiligheid.
- Realiseert u zich altijd dat het feit dat iemand beschuldigd is van misbruik, niet betekent dat hij of zij een dader is. Er kunnen allerlei gronden zijn voor het uiten van beschuldigingen of vermoedens.
- Realiseert u zich echter ook dat de praktijk helaas heeft bewezen dat de meest onverwachte en onwaarschijnlijke beschuldigingen op feiten bleken te berusten.
- Als u geconfronteerd wordt met mogelijk machtsmisbruik, is dat ook voor u belastend. Misschien heeft u behoefte aan overleg, maar bent u gebonden aan uw ambtsgeheim. Het protocol en deze handreiking gaan ervan uit dat u als ambtsdrager deze last niet alleen hoeft te dragen, maar dat u die kunt delen met een tweede ambtsdrager. Over zorgvuldig omgaan met het ambtsgeheim en een mogelijk conflict tussen de verschillende plichten van een ambtsdrager leest u meer in het protocol hoofdstuk 8.
- De kerkenraad is per definitie een betrokken partij: u kent zowel de beschuldigde als de melder en draagt verantwoordelijkheid voor de gemeente, wat betekent dat uiteenlopende belangen, gewild of ongewild, een rol kunnen spelen. Daarom is het van belang om bij een beschuldiging van machtsmisbruik direct contact op te nemen met een deskundige externe partij, zoals het Meldpunt Misbruik.
- Bij (vermoedens van) actueel machtsmisbruik van een minderjarige moet u direct handelen om het misbruik te stoppen. Neem bij seksueel, fysiek of geestelijk misbruik contact op met de politie of Veilig Thuis; zij zijn bevoegd tot

waarheidsvinding. Bij twijfel kunt u het Meldpunt Misbruik raadplegen; ook anoniem advies via genoemde instanties is mogelijk.

- Als kerkenraad is het niet uw taak om te oordelen over de juistheid van een gerucht, melding of klacht. Alleen daartoe bevoegde instanties kunnen zo'n beoordeling doen. Wel wordt van u verwacht dat u in uw handelen laat zien dat u het belang van álle betrokkenen én de gemeente als geheel voor ogen houdt.
- Laat geruchten niet onbeantwoord. Ze kunnen wijzen op misstanden of juist onterecht schade en onrust veroorzaken. In beide gevallen zijn de gevolgen ernstig en vraagt het om uw actieve aandacht.
- Omdat elke situatie anders is, raden we aan om contact op te nemen met het Meldpunt Misbruik. Samen met u bekijken zij de situatie en adviseren zij welke handelingsmogelijkheden de kerkenraad heeft.

Handreiking afhandeling

Handreiking: Handelen bij machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag

Er zijn verschillende wegen, via welke u van het machtsmisbruik of grensoverschrijdend gedrag kunt horen. Omdat voor deze wegen niet altijd hetzelfde advies geldt, staan ze hieronder apart van elkaar genoemd.

U hoort het van de benadeelde

- Wanneer u het hoort van de benadeelde zijn er twee mogelijkheden:
 - De benadeelde wil het alleen kwijt. In dit geval hoeft u niet te handelen. Het is belangrijk de benadeelde uit te leggen wat zijn/haar opties zijn en verder pastorale zorg te verlenen.

*Uitzondering! Wanneer u inschat dat de benadeelde of de gemeente in gevaar is; dan kan het nodig zijn toch te handelen. Neem in zo'n geval **altijd** eerst contact op met het Meldpunt Misbruik om zorgvuldig af te wegen of handelen tegen de wens van de benadeelde gerechtvaardigd is.*

- De benadeelde wil een melding doen. Wanneer een melding gedaan wordt, wil een benadeelde vaak dat er iets gebeurt. Bij een melding is een gesprek met de beschuldigde noodzakelijk.
- Ga in gesprek met de beschuldigde. Doe dit niet alleen, licht altijd eerst een andere ambtsdrager in. Houdt er altijd rekening mee: de ander heeft recht op zijn/haar kant van het verhaal.
- Een beschuldigde is zich er niet altijd van bewust wanneer hij of zij grenzen overschrijdt. In zulke gevallen kan pastorale begeleiding helpend zijn, waarbij ook aandacht is voor het leren herkennen van persoonlijke en sociale grenzen. Dit speelt regelmatig bij mensen in een sociaal kwetsbare positie, maar komt ook bij anderen voor. De begeleiding bij het leren herkennen van de grenzen van anderen kan desgewenst worden toevertrouwd aan professionele hulpverleners.

- Wanneer de beschuldigde erkent dat er iets gebeurd is, kijkt u welke maatregelen nodig zijn. In veel gevallen kunt u er, samen met de benadeelde, zelf uitkomen.
 - Bij heftige vormen van grensoverschrijdend gedrag of misbruik, kan de kerkelijke tucht als middel dienen tot inkeer. Hierover dient, met raadpleging van de kerkorde en eventueel de classis, goed nagedacht te worden.
 - Staan beschuldigde en benadeelde open voor wegen naar herstel, dan kunt u mediation actief onder de aandacht brengen. Zij kunnen hiervoor bijvoorbeeld terecht bij stichting Remise (<https://www.stichting-remise.nl/>).
 - Bij ernstige feiten (zoals bijvoorbeeld dreiging tot moord, ontvoering van minderjarigen, etc.) kent de wet een meldingsplicht. U kunt dan dus zelf melding doen bij de politie. Deze plicht geldt niet voor beroepen met verschoningsrecht, zoals predikanten.
- Wanneer de beschuldigde ontkent, meldt u dit aan de benadeelde. U onderneemt verder niets, maar verleent pastorale zorg aan zowel de beschuldigde als de benadeelde.
 - U onderneemt in principe verder geen stappen. Als u zich niet gerust voelt, kunt u het Meldpunt Misbruik raadplegen, maar u kunt ook een (anoniem) gesprek voeren met de politie.
 - Wanneer de benadeelde hierin geen berusting kan vinden, is pastorale begeleiding extra belangrijk. Daarnaast kan de benadeelde (nogmaals) gewezen worden op de mogelijkheid voor aangifte.
 - Ga niet zelf op onderzoek uit.
- Wanneer een benadeelde minderjarig is, bent u, bij strafbare feiten tegen de minderjarige wettelijk verplicht te handelen. U kunt dan bijvoorbeeld aangifte doen, advies vragen bij de politie of bij Veilig Thuis. Kijk bijvoorbeeld eens op www.slachtofferwijzer.nl en www.politie.nl.
 - In zo'n geval is het belangrijk de ouders/verzorgers van het kind in te lichten.

- Doe, zeker bij tieners, niets zonder het medeweten van de jongere. Het is aan te raden de jongere te bewegen tot vertellen aan ouders of politie. Leg de jongere, wanneer het zelf niet wil, uit waarom u wel zult moeten handelen.
- In veel gevallen zullen de ouders dit doen. U kunt daarbij ondersteunen (eventueel samen met de interne vertrouwenspersoon).
- Wanneer de benadeelde meerderjarig is, mag hij/zij zelf aangifte doen. U kunt hierbij begeleiden. Niet iedere benadeelde wil dit ook daadwerkelijk.
 - Moedig het zoeken van ondersteuning bij Slachtofferhulp Nederland (www.slachtofferhulp.nl) aan in situaties van machtsmisbruik, (dreiging van) geweld, of wanneer iemand ernstige gevolgen ondervindt van wat hem of haar is aangedaan. Ook wanneer er geen sprake is van fysiek geweld kunnen de psychische of sociale gevolgen ingrijpend zijn. Het is belangrijk dat betrokkenen hierbij hun eigen keuzes kunnen maken; de regie ligt bij het slachtoffer.
 - Stimuleer contact met Veilig Thuis wanneer er machtsmisbruik in de huiselijke sfeer plaatsvindt.

U hoort het van de partner van de benadeelde

Bekijk ook de adviezen onder 'U hoort het van de benadeelde'.

- U kunt alleen handelen als de benadeelde zelf melding doet. Behalve in extreme gevallen, dan is grondig overleg met deskundigen altijd belangrijk.
- De partner kan teleurgesteld zijn in de benadeelde, vooral wanneer er lange tijd over het misbruik of grensoverschrijdende gedrag heen gegaan is. Verleen daarom goede pastorale zorg.
- De belangen van de partner kunnen anders zijn dan de belangen van de benadeelde zelf. Houdt hier rekening mee in het handelen en in de pastorale zorg.

U hoort het via ouders van benadeelde

Onderstaande geldt wanneer het kind minderjarig is of de ouders wettelijke vertegenwoordigers zijn van een volwassene, bijvoorbeeld een volwassene met een verstandelijke beperking. Bekijk ook de adviezen onder 'U hoort het van de benadeelde'. Wanneer het een wilsbekwame meerderjarige betreft, kijkt u onder 'u hoort het via partner van benadeelde'.

- U kunt handelen zonder de toestemming van de benadeelde, maar het is belangrijk het kind (in zoverre mogelijk) mee te nemen in beslissingen en zoveel mogelijk een gevoel van regie te geven (zeker bij oudere tieners).
- In sommige gevallen zult u de wil van het kind/de tiener, samen met de ouders, links moeten laten liggen. Het kind is toevertrouwd aan de bescherming van de ouders en indirect aan de kerkenraad. Overleg in zo'n geval met het Meldpunt Misbruik of andere deskundigen.

U hoort het van de beschuldigde of dader

Wanneer de beschuldigde of dader zelf bij u komt, is het belangrijk met de volgende dingen rekening te houden:

- Er moet een onderscheid maken tussen een dader en een beschuldigde. Beide worden anders behandeld.
 - Een dader vertelt dat hij/zij zich schuldig heeft gemaakt aan machtsmisbruik of grensoverschrijdend gedrag.
 - Een beschuldigde wordt door een benadeelde, door derden of via geruchten beschuldigd van machtsmisbruik of grensoverschrijdend gedrag. Dit hoeft niet altijd waar te zijn (er kan bijvoorbeeld vanwege aannames en roddels een gerucht ontstaan). Bij machtsmisbruik van een minderjarige, waarbij de minderjarige in (direct) gevaar is doet u aangifte bij de politie of belt u met Veilig Thuis. In andere situaties weegt u de belangen af: breekt u wel of geen ambtsgeheim? Hiervoor kunt u met het Meldpunt Misbruik overleggen. Overleg altijd voor u ambtsgeheim breekt.

- Wanneer iemand u vertelt over plannen van misbruik en u schat in dat deze persoon dit (ook al is het misschien 'eventueel') zou kunnen gaan uitvoeren, doet u hiervan melding bij de juiste instantie (bijv. de politie of Veilig Thuis).
- De wet kent een aangifteplicht voor ernstige strafbare feiten (verkrachting, mensenroof, etc). Deze plicht geldt niet voor beroepsgroepen met verschoningsrecht, zoals advocaten en geestelijken. Een predikant heeft deze plicht dus niet. Dat wil niet zeggen dat een predikant geen aangifte mag doen. Zie bovenstaande overwegingen.

Bent u predikant, laat het dan over aan een ander, zodat u neutraal kunt blijven. In sommige gevallen is dit echter niet mogelijk. Dan gaat de zorg voor het slachtoffer voor. Een dader heeft, ook wanneer dit tegen ons gevoel ingaat, recht op goede zorg. Denk hierbij aan pastorale zorg (m.b.t. het rein voor God staan etc.), maar ook aan goede hulpverlening. Hiervoor kunt u de dader doorsturen naar professionals.

Bij verschillende vormen van machtsmisbruik kan een slachtoffer bij verschillende hulpverleningsinstanties terecht. In de meeste gevallen heeft een dader zelf ook kwetsbaarheid en heeft een dader zelf ook dingen mee moeten maken. Houdt hier rekening mee in de zorg die u verleent en verwijst ook de dader of beschuldigde door naar de juiste hulp. De huisarts kan helpen bij het vinden van de juiste hulp.

U hoort het van de partner van de beschuldigde

De positie van de partner van beschuldigde is complex. Niet alleen het beeld dat de partner heeft van de beschuldigde wordt door de beschuldiging aangetast, ook de (economische) bestaanszekerheid van de partner kan in het geding zijn als op de melding verder wordt gegaan. Het is van belang niet te handelen op alleen het getuigenis van de partner. Check het verhaal altijd bij de beschuldigde. Wanneer de partner u benadert, omdat hij/zij via geruchten heeft vernomen dat zijn/haar partner dader zou zijn, volg dan ook de adviezen onder 'u hoort het via geruchten of derden'.

U hoort het van de ouders van de beschuldigde

Bekijk ook de adviezen onder 'U hoort het van de dader'.

In deze gevallen zal de dader of beschuldigde waarschijnlijk minderjarig zijn. Houdt hier rekening mee wanneer u met deze zaak verdergaat. De dader of beschuldigde is zelf ook kwetsbaar. Niet alleen de dader of beschuldigde heeft pastorale zorg nodig, ook de ouders hebben dit nodig. Bij voorkeur hebben beschuldigde en ouders beide een andere pastoraal zorgverlener. Het is van belang niet te handelen op alleen het getuigenis van de ouders. Check het verhaal altijd bij de beschuldigde.

Wanneer de ouders u benaderen, omdat zij via geruchten hebben vernomen dat hun zoon/dochter dader zou zijn, volg dan ook de adviezen onder 'u hoort het via geruchten of derden'. Vaak zal een gesprek over grenzen en het 'waarom' achter de feiten voldoende zijn. Verwijs de beschuldigde door naar hulpverlening. Hij/zij zal de rest van zijn/haar leven met de feiten moeten leven. Bij misbruik van minderjarigen, waarbij de minderjarige in (direct) gevaar is, doet u aangifte bij de politie.

U hoort het via geruchten of derden

Wanneer de melding wordt gedaan door een derde, maar namens de benadeelde, dan behandelt u dit zoals 'u hoort het van de benadeelde'.

- Geruchten kunnen zowel op waarheid als op onwaarheid berusten. In beide gevallen hebben geruchten (die niet worden opgevolgd) schadelijke gevolgen. Dat is dan ook de reden dat van u wordt verwacht dat u de geruchten niet negeert, maar er juist op reageert.
 - Laat geruchten niet zomaar op hun beloop. Geruchten kunnen signalen zijn dat er iets in uw gemeente gebeurt dat niet door de beugel kan. Als u dat laat passeren, werkt u eraan mee dat de kans bestaat dat misbruik gecontinueerd wordt.
 - Geruchten kunnen net zo goed op niets gebaseerd zijn en tot gevolg hebben dat de goede naam van mensen wordt geschaad of dat er onrust en een gevoel van onveiligheid ontstaat in de gemeente.
- Bespreek geruchten altijd met degene die beschuldigd wordt. Geef deze persoon te kennen dat er geruchten zijn en vraag naar de waarheid van deze geruchten.

- Wanneer er sprake is van een bekende benadeelde (in plaats van bijv. een algemeen gerucht), bespreek dan het gerucht eerst met de benadeelde. Doe dit ook als de melding wordt gedaan buiten het medeweten van deze benadeelde.

Nazorg bij machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag

Zorg ervoor dat alle betrokkenen pastorale zorg krijgen. Het gaat dan om benadeelde, beschuldigde en de families er omheen. Bij voorkeur gebeurt dit door allemaal verschillende mensen. Zorg er in elk geval voor dat benadeelde (+ familie) en beschuldigde (+ familie) niet door dezelfde persoon worden bijgestaan. U kunt bij de zorg voor alle partijen ook gebruik maken van naburige gemeenten of zorg vanuit de classis.

Meldpunt Misbruik

T: 06 81080117

W: meldpuntmisbruik.nl

Veilig Thuis

T: 0800 2000

W: veiligthuis.nl

Politie

T: 0900 8844

W: politie.nl

Slachtofferhulp Nederland

T: 0900 0101

W: slachtofferhulp.nl

Stichting Remise

T: 0318 531784

W: stichting-remise.nl